

Výstražná meteorologická služba v Českém hydrometeorologickém ústavu (CHMÚ)

Arnošt Šír, Český Hydrometeorologický ústav, Na Šabatce 17, 143 06 Praha 4 – Komořany, e-mail: arnost@chmi.cz

Warning Meteorological Service in Czech Hydrometeorological Institute (CHMI)

This paper is focused on System of Integrated Warning Service (SIWS) CHMI. This service is carrying out by Department of Meteorological Forecasts of Central Forecasting Office and Regional Forecasting Offices in co-operation with Hydrometeorological Service of Army of Czech Republic.

Účelem výstražné služby je varování příslušných orgánů (zejména Hasičského záchranného sboru) a veřejnosti před nebezpečnými jevy ohrožujícími majetek a obyvatelstvo. Toto varování přispívá ke snížení následků těchto jevů.

Výstrahy na nebezpečné meteorologické jevy jsou v ČHMÚ vydávány v rámci Systému integrované výstražné služby (SIVS). Součástí SIVSu jsou krmě meteorologických jevů i jevy povodňové. SIVS je služba společně poskytovaná ČHMÚ a Vojenským geografickým a hydrometeorologickým úřadem (VGHMÚř). ČHMÚ náleží do působnosti Ministerstva životního prostředí a VGHMÚř do působnosti Ministerstva obrany. Spolupráce probíhá na základě směrnice podepsané ředitelem ČHMÚ a ředitelem Odboru vojskového průzkumu a elektronického boje ministerstva obrany.

Na základě nebezpečnosti a neobvyklosti očekávaného počasí je výstraze vždy přiřazen jeden ze tří stupňů nebezpečí.

- **NÍZKÝ STUPEŇ NEBEZPEČÍ** – Představuje potenciální nebezpečí, ale neočekává se neobvyklý nebezpečný jev. Doporučuje se věnovat pozornost hydrometeorologickým podmínkám při provádění aktivit vystavených jejich působení.
- **VYSOKÝ STUPEŇ NEBEZPEČÍ** - Je předpovídán nebo pozorován nebezpečný hydrologický a/nebo meteorologický jev. Je nezbytná bdělost a potřeba sledování hydrometeorologické situace. Lze očekávat materiální škody na větším území nebo velké následky při lokálním poškození a omezení prováděných aktivit.
- **EXTRÉMŇÍ STUPEŇ NEBEZPEČÍ** - Je předpovídán nebo pozorován nebezpečný a výjimečně intenzivní hydrologický a/nebo meteorologický jev. Je nezbytná nejvyšší ostražitost a potřeba častého sledování informací o hydrometeorologické situaci. Lze očekávat značné materiální škody na velkém území nebo katastrofické následky při lokálním poškození, ohrožení životů a výrazné omezení prováděných aktivit.

V případě vydání výstrahy je v platnosti vždy jedna (poslední vydaná) výstraha, pokud byla v platnosti předchozí výstraha, je tato novou výstrahou automaticky zrušena. Tento systém je výhodný zejména pro uživatele, protože stačí mít jednu výstrahu a není třeba se zajímat o obsah a platnost výstrah předchozích. V jedné výstraze může být upozorňováno na více nebezpečných jevů.

Platnost výstrahy začíná a končí v časech, které jsou v ní uvedeny. Platnost výstrahy může být do odvolání, tyto výstrahy musí být následně zrušeny, v případě potřeby lze zrušit i výstrahy, které mají určenou dobu platnosti, ale již nejsou aktuální. Platnost výstrahy může být různá pro jednotlivé jevy i pro různá území (kraje, případně okresy).

Výstrahy se sestavují a vydávají po konzultaci v rámci ČHMÚ mezi CPP (Centrální předpovědní pracoviště) Praha a RPP (Regionální předpovědní pracoviště) Brno, České Budějovice, Hradec Králové, Ostrava, Plzeň a Ústí nad Labem a následné konzultaci mezi CPP a Střediskem hydrometeorologie VGHMÚř. V případě nebezpečí z prodlení může CPP vydat výstrahu bez předchozích konzultací v rámci ČHMÚ i bez konzultace s VGHMÚř.

Výstrahy jsou vydávány celkem na třicet jevů (dvacetšest meteorologických a čtyři hydrologické), které jsou rozděleny do sedmi skupin (šest meteorologických a jedna hydrologická).

I Teplotní a vlhkostní podmínky

1 Vysoké teploty

2 Velmi vysoké teploty

- 3 Extrémně vysoké teploty
- 4 Nebezpečí požárů
- 5 Vysoké nebezpečí požárů
- 6 Prudký pokles teploty
- 7 Silný mráz
- 8 Velmi silný mráz
- 9 Extrémní mráz

II Vítr

- 1 Silný vítr
- 2 Velmi silný vítr
- 3 Extrémně silný vítr

III Sněhové jevy

- 1 Nová sněhová pokrývka
- 2 Vysoká nová sněhová pokrývka
- 3 Silné sněžení
- 4 Sněhová bouře
- 5 Sněhové jazyky
- 6 Závěje

IV Námrazové jevy

- 1 Ledovka/náledí
- 2 Silná námraza

V Bouřkové jevy

- 1 Silné bouřky
- 2 Velmi silné bouřky
- 3 Extrémně silné bouřky

VI Dešťové srážky

- 1 Vydatný déšť
- 2 Velmi vydatný déšť
- 3 Extrémní srážky

VII Povodňové jevy

- 1 Povodňová bdělost
- 2 Povodňová pohotovost
- 3 Povodňové ohrožení
- 4 Extrémní povodňové ohrožení

Informace o výskytu nebezpečného jevu (IVNJ)

IVNJ se vydává na určené nebezpečné jevy: silné sněžení, sněhová bouře, velmi silné bouřky, extrémně silné bouřky a povodňové ohrožení. Informace se vydává na již se vyskytující jev, který splňuje kriteria pro vydání IVNJ. Tato informace se vydává bez ohledu na to, byl-li daný jev předpovídán či nikoli i bez ohledu je-li na tento jev vydaná výstraha. Znamená to, že o vydání nebo nevydání této informace rozhoduje pouze intenzita daného nebezpečného jevu nikoliv jeho uvedení v předpovědi nebo výstraze. Samozřejmě jsme spokojenější, když se nám podaří nebezpečný jev předpovědět a IVNJ „jen“ potvrdí jeho výskyt. Ale při každém předpovídání je, a vždy bude nějaká pravděpodobnost, že skutečnost se bude vyvíjet jinak, než je předpovězeno. S případy kdy příroda „zvíťzí“ nad předpovědí se budeme setkávat vždy a musíme na ně být pokud možno připraveni.

Další informace pro Českou republiku jsou na stránkách ČHMÚ <http://portal.chmi.cz>, kde jsou kromě jiného uvedena kriteria pro vydávání jednotlivých stupňů výstrah a IVNJ. a pro Evropu na stránkách Meteoalarmu <http://www.meteoalarm.eu/>.